

Vergaderjaar 2011–2012

29 521

Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 183

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 25 april 2012

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over de brief van 5 april 2012 inzake aanvulling op de artikel 100-brief inzake piraterijbestrijding (Kamerstuk 29 521, nr. 182).

De ministers hebben deze vragen beantwoord bij brief van 20 april 2012. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ormel

De griffier van de commissie,
Van Toor

1

Deelt u de mening dat een analyse uit juni 2011 onvoldoende basis biedt om het mandaat uit te breiden? Bent u bereid een aanvullende analyse aan de Kamer te doen toekomen?

De EU heeft op 23 maart jl. besloten het mandaat van de anti-piraterij-operatie Atalanta te verlengen en op 3 april besloten het operatiegebied uit te breiden. Het mandaat blijft ongewijzigd. Binnen de kaders van het mandaat is het operatieplan wel aangepast. In de artikel 100-brief van 1 juni 2011 (Kamerstuk 29 521, nr. 168) werd uw Kamer reeds geïnformeerd dat een effectieve aanpak van piraterij een pro-actiever optreden vergt. Deze laatste aanpassing van het operatieplan is een logisch vervolg op eerdere stappen van de EU op dit vlak met als doel piraten zo vroeg mogelijk te storen in hun activiteiten voordat zij een bedreiging kunnen zijn voor de koopvaardij.

2

Hoeveel kapingen vonden er plaats voor de kust van Somalië sinds uw laatste update? Hoeveel aanvallen zijn afgeslagen? Hoeveel waren succesvol? Kunt u een uiteenzetting geven over mogelijke verschuivingen van het operatiegebied? Kunt u een uiteenzetting geven over de mogelijk gewijzigde vorm van opereren door de piraten?

Sinds juli vorig jaar werden dertien koopvaardij-schepen gekaapt. Het aantal aanvallen was negenenvijftig. Hiernaast is er nog een onbekend aantal dhows gekaapt. Het operatiegebied van piraten is niet verschoven, de meeste aanvallen vinden plaats ten oosten en ten zuiden van de *transit corridor* in de Golf van Aden. De wijze van opereren van piraten is niet gewijzigd. Piraten gebruiken nog steeds moederschepen en kapen schepen tot ver op de Indische Oceaan. Deze moederschepen worden bevoorradt vanuit logistieke kampen op de Somalische kust. Het aantal kapingen en aanvallen is sinds juli vorig jaar afgenomen. Op dit moment zijn nog acht schepen gekaapt.

3

Waaruit blijkt dat alle huidige mogelijkheden om piraterij te bestrijden zijn uitgeput, en dat een robuuster militair optreden noodzakelijk is?

Het aantal aanvallen en kapingen is sinds juli vorig jaar afgenomen maar stabiliseert zich op dit moment. Het pro-actieve optreden van de internationale vlootverbanden heeft er toe geleid dat piraten belemmerd worden in hun optreden op zee. Piraten beschikken evenwel nog steeds over voldoende logistieke middelen om piraterijactiviteiten uit te voeren, wat blijkt uit het nog steeds hoge aantal aanvallen en nieuw gekaapte schepen. Door piraten zo vroeg mogelijk te storen en logistieke middelen van piraten aan te grijpen, kan worden voorkomen dat piratengroepen naar zee vertrekken. Het wordt voor de piraten dan steeds moeilijker hun piraterijactiviteiten uit te voeren waardoor de kans op een kaping wordt verkleind.

4

Klopt het dat de best management practices (BMP) nog altijd onvoldoende worden opgevolgd door reders? Klopt het nog steeds dat reders die zich aan de BMP's houden nauwelijks gevaar lopen?

Een zo volledig mogelijke toepassing van de BMP's is de beste bescherming tegen piraterij maar biedt geen absolute garantie. Zeer kwetsbare schepen hebben nog steeds aanvullende bescherming nodig. Nederlandse reders passen de BMP's in de regel goed toe. Uit rapportages blijkt dat de recent gekaapte schepen de BMP's niet volledig hadden

toegepast. Zo bevond zich op een aantal schepen bijvoorbeeld geen beveiligde ruimte voor de bemanning (een zogenaamde citadel).

5

Hoe wordt de kuststrook precies aangepakt? Gebeurt dit vanuit de lucht, vanaf zee, of beide? Kunt u een aantal scenario's schetsen die zich onder de nieuwe strategie mogelijk voordoen, met daarbij de precieze inzet van militaire middelen?

Met de aanpassing van het operatieplan kunnen onder strikte uitvoeringscriteria voortaan logistieke kampen vanuit de lucht worden aangepakt. Uit operationele veiligheidsoverwegingen kan de precieze inzet van militaire middelen hier niet worden beschreven.

6

Hoe ver in het land zal geopereerd worden? Vanaf welke afstand zal geopereerd worden?

De logistieke kampen van de piraten bevinden zich op het strand van Somalië. Het gaat eerder om enkele honderden meters dan kilometers. Een verdere precisering is uit operationele veiligheidsoverwegingen hier niet mogelijk.

7

Tijdens de persconferentie na de ministerraad van donderdag 5 april sprak de minister-president over geheime militaire operaties waar hij niets over kon zeggen. Kan de Kamer daar (vertrouwelijk) over geïnformeerd worden?

Tijdens de persconferentie na de ministerraad van 5 april jl. werd de minister-president gevraagd of het uitgesloten is dat Nederlandse militairen ook maar kort even voet aan wal zetten op het strand, of waar dan ook in Somalië, en als dat uitgesloten is, hoe de infrastructuur precies zal worden aangevallen. In het inleidend statement heeft de minister-president al opgemerkt dat er geen sprake is van «boots on the ground». Vervolgens heeft hij, in antwoord op het tweede deel van de vraag, gezegd dat hij om operationele veiligheidsoverwegingen geen mededelingen over de wijze van optreden kan doen.

8

Kunt u de posities van de overige EU-lidstaten schetsen ten aanzien van de robuustere aanpak? Zijn er landen tegen deze aanpak?

Over het Raadsbesluit en aangepaste operatieplan is met unanimiteit besloten. In enkele deelnemende landen zijn, net als in Nederland, nationale procedures van toepassing voordat overgegaan kan worden tot de bijdrage aan het aangepaste operatieplan.

9

Houdt u voorlopig vast aan de nieuwe strategie, of zult daarnaast pleiten voor nieuwe maatregelen?

De regering volgt de ontwikkelingen en de effectiviteit van de huidige mogelijkheden om piraterij proactiever te bestrijden op de voet. De regering blijft de effecten van de missie evalueren en bepaalt dan of aanvullende maatregelen nodig zijn en of de huidige wijze van optreden moet worden aangepast.

10

Welke landen gaan uitvoering geven aan deze nieuwe EU-operatie?

Operaties met effect op land maken deel uit van het operatieplan van Atalanta. Als de commandant van Atalanta zou besluiten dergelijke operaties uit te voeren, kan hij een beroep doen op militaire middelen die landen bijdragen aan Atalanta. Alle landen die middelen leveren aan operatie Atalanta kunnen dus een bijdrage leveren aan operaties met effect op land.

11

Wat is de positie van de NAVO ten aanzien van de robuustere aanpak?

Behalve de uitvoering van operaties met effect op land, biedt het operatieplan van de Navo dezelfde proactieve mogelijkheden om piraterij aan te pakken als de EU.

12

Het zogeheten EU-Operatieplan legt de beperkingen op aan manier van operaties. Welke ruimte biedt dit EU-Operatieplan? Welke ruimte biedt het NAVO-Operatieplan?

Zie vraag 11.

13

Kan en gaat Nederland acties uitvoeren op het land of aan de kust vanuit Somalisch binnenwater? En operaties binnen de baseline? En operaties in de territoriale wateren?

Nederland zal een bijdrage leveren aan de activiteiten die binnen de EU-operatie Atalanta en Navo-operatie Ocean Shield mogelijk zijn.

14

Welk personeel wordt voor deze missie ingezet? Hoe verschilt dit met voorgaande missies? En ten aanzien van het materiaal?

De Nederlandse bijdrage aan Atalanta blijft ongewijzigd ten opzichte van de gemelde inzet in de artikel 100-brief van 1 juni 2011 (Kamerstuk 29 521, nr 168). De Nederlandse bijdrage aan Ocean Shield is gewijzigd als gevolg van de uitfasering van de Lynx-helikopter en het verzoek van de Navo-capaciteiten te leveren op het gebied van informatie- en inlichtingenvergaring, zoals een onbemand vliegtuig en een onderzeeboot. Het personeel dat voor beide missies wordt ingezet is voor het merendeel afkomstig van Commando Zeestrijdkrachten. Voor de inzet van de Cougar-helikopters wordt gebruikgemaakt van personeel van het Commando Luchtstrijdkrachten. Ook wordt voor specialistische taken, zoals de verwerking van informatie en tolken, gebruikgemaakt van personeel van het Commando Landstrijdkrachten.

15

Wat verwacht u ten aanzien van geweldsescalatie? Hoe groot is de kans dat de piraten zich zo reorganiseren dat ze robuuster terug zullen slaan?

Geweldsescalatie kan niet worden uitgesloten. Door strikte uitvoeringscriteria wordt dit risico wel zoveel mogelijk geminimaliseerd. Het pro-actieve optreden van de EU sinds de zomer van 2011 heeft tot nu toe niet geleid tot geweldsescalatie. De verwachting is dat hierin geen verandering komt.

16

Kunt u aangeven wat de betrokkenheid is van landen in de regio?

Landen in de regio doen, hoewel beperkt, aan de bestrijding van piraterij. Oman, Yemen, Djibouti, Kenia, Tanzania, Seychellen en de Somalische regio's Somaliland en Puntland voeren patrouilles uit. Ook Zuid-Afrika patrouilleerde al eerder in de straat van Mozambique. Ook zijn de landen betrokken bij de berechting van piraten en nemen zij actief deel aan discussies over piraterij in internationaal verband, zoals de Contactgroep Piraterij. Door maritieme capaciteitsopbouwprogramma's van de *International Maritime Organization* (IMO) in het kader van de *Djibouti Code of Conduct* en binnenkort de EU kan ervan worden uitgegaan dat de betrokkenheid van de landen in de regio op termijn verder zal toenemen.

17

Wat doet u om de kern van het probleem op het Somalische vasteland, zoals armoede en rechteloosheid, aan te pakken?

Om duurzame stabiliteit in Somalië te bereiken moet op een geïntegreerde manier gewerkt worden aan het vergroten van veiligheid, het versterken van bestuur, het opbouwen van een rechtsstaat en het bevorderen van ontwikkeling. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij de Somalische autoriteiten, met een ondersteunende rol voor de regio en de bredere internationale gemeenschap. Ook Nederland levert een bijdrage aan de stabilisering van Somalië (zie ook antwoorden op onderstaande vragen).

18

Deelt u de mening dat intensivering van ontwikkelingssamenwerkingsprojecten noodzakelijk is, zoals extra inzet op economische projecten in het noordoosten, zoals onder andere het stimuleren van bedrijven die vis inblikken, de verbetering van havens en het bouwen van wegen?

Ontwikkelingsactiviteiten en economische investeringen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van stabiliteit. Er is echter een samenspel met de politieke en veiligheidssituatie: zolang geen sprake is van stabiliteit en veiligheid kan er ook geen redelijk stabiel investeringsklimaat ontstaan en zullen bedrijven weinig geneigd zijn om in fragiele staten activiteiten te ontplooiën.

Somalië is geen OS-partnerland van Nederland en heeft geen toegang tot het Nederlands bedrijfsleveninstrumentarium. In de brief van 16 september 2011 (22 831, nr. 63) is een beperkte intensivering aangekondigd van de Nederlandse OS-inzet in Somalië. Deze intensivering zal gedeeltelijk gericht zijn op het bevorderen van sociaal-economische ontwikkeling in Somalië. Zo ondersteunt Nederland sinds kort een project van Kaalo Nederland (bijdrage van ongeveer EUR 200 000 voor periode 2012–13) gericht op het bevorderen van visserij en viswerking in Eyl.

19

Kunt u uiteenzetten welke projecten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking lopen en nog zullen lopen, bilateraal en in EU- en VN-verband?

In de brief van 16 september 2011 (22831, nr. 63) zijn de OS-inspanningen van Nederland en de EU uiteengezet. Momenteel ligt een aantal nieuwe projectvoorstellen ter beoordeling voor.

Tijdens de Somalië-conferentie in Londen van 23 februari 2012 kondigde minister Rosenthal een bijdrage van 2 miljoen euro aan voor een nieuw *Trust Fund* voor Somalië: het *Multi-Donor Local Stability Fund* (MDLSF). Dit fonds, waaraan ook het Denemarken, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Arabische Emiraten deelnemen, heeft tot doel om vredesdividend (bijv. sociaal-economische ontwikkelingsprojecten) voor

de bevolking te creëren, representatief lokaal bestuur te ondersteunen en verzoening te bevorderen op lokaal niveau.

20

Welke landen doen wat op het gebied van ontwikkelingssamenwerking? Kunt u hierbij financiële plaatjes leveren?

Een totaaloverzicht van de OS-bijdragen van andere landen aan Somalië is niet beschikbaar. Het Verenigd Koninkrijk geeft ongeveer GBP 50 miljoen per jaar aan OS (2011–2015) voor Somalië, Denemarken ongeveer EUR 14 miljoen per jaar en Noorwegen ongeveer EUR 5,5 miljoen per jaar. De EU heeft circa EUR 400 miljoen beschikbaar voor de periode 2008–13 uit het Europees Ontwikkelingsfonds.

21

Wat is de totale Nederlandse ODA-bijdrage aan Somalië?

In periode 2009–2011 was Nederlandse ODA-bijdrage aan Somalië gemiddeld EUR 2,5 mln per jaar (exclusief humanitaire hulp). In de brief van 16 september 2011 is een beperkte intensivering aangekondigd. Naar verwachting zal de gemiddelde jaarlijkse ODA-bijdrage voor de jaren 2012–2015 uitkomen op ongeveer EUR 3 mln per jaar. In 2011 droeg Nederland EUR 18,3 mln bij aan humanitaire hulpverlening in Somalië (exclusief core bijdragen aan VN-organisaties).

22

Kunt u uiteenzetten wat de Nederlandse inzet op het gebied van diplomatie is ten aanzien van de situatie in Somalië? Concreet in inzet en taken, alsmede in budget?

Op het vlak van diplomatie ziet de regering een belangrijke rol weggelegd voor de EU. De EU is de grootste donor in Somalië. Zoals gesteld in de brief van 16 september 2011 (22831 nr. 63) vertaalden de omvangrijke OS-investeringen van de EU zich tot voor kort nog onvoldoende in politiek gewicht in Somalië. De recente benoeming van een EU Speciaal Vertegenwoordiger (EUSV) voor de Hoorn van Afrika, Alexander Rondos, geeft zicht op verbetering op dit vlak. Namens de EU werkt de heer Rondos aan intensivering van de politieke dialoog met de *Transitional Federal Institutions* en andere relevante Somalische spelers, vanzelfsprekend in samenspel met de VN en AU. De heer Rondos zal de komende tijd prioriteit geven aan Somalië. De regering volgt zijn inzet met interesse en zal blijven aandringen op vormgeving van een geïntegreerd EU-beleid t.a.v. Somalië.

De bilaterale politieke dialoog van Nederland met Somalië is complementair en ondersteunend aan de genoemde EU-dialoog. Hierin worden ook specifieke Nederlandse belangen aan de orde gesteld, zoals het bevorderen van terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers uit Somalië. Nederland neemt actief deel aan internationaal overleg over Somalië, zoals de International Contact Group on Somalia en de Somalië-conferentie in Londen van 23 februari jl.

23

Hoe worden vissersboten van piratenboten onderscheiden?

Vissersboten en piratenboten verschillen niet van elkaar, al is de lading wel een indicatie van wat het gebruikersdoel is. Onderscheidend zijn vooral het gedrag van de opvarenden en de wijze waarop de boot wordt gevaren, zoals de snelheid en de mate van koerswijzigingen. Goede en betrouwbare inlichtingen en *situational awareness* zijn daarom van belang.

24

Hoe garandeert u dat de infrastructuur en eigendommen van piraten aangetast worden, en geen onschuldige burgers en hun eigendommen? Hoe zal de EU reageren indien burgers worden geraakt?

Alle geweldgebruik in het kader van een militaire operatie moet proportioneel zijn. Het risico van onbedoelde nevenschade kan bij geen enkele operatie worden uitgesloten, maar wordt door de hantering van strikte uitvoeringscriteria door de EU wel geminimaliseerd. Uit operationele veiligheidsoverwegingen kan hier in het openbaar niet verder op worden ingegaan.

25

Deelt u de mening dat escalatie van geweld kan bijdragen aan een negatief beeld van Somaliërs ten aanzien van buitenlandse inmenging? Zo ja, wat gaat u hier aan doen?

De afgelopen periode is er intensief geconsulteerd met verschillende betrokken partijen over operaties met effect op land. Hieruit is duidelijk geworden dat er brede steun is voor de aanpassing van het operatieplan bij de Somalische autoriteiten, zowel nationaal, regionaal als lokaal, bij de landen in de regio en bij de VN.

In het algemeen kan gebrekkige kennis of onvoldoende betrokkenheid van de lokale bevolking bij militaire operaties leiden tot negatieve beeldvorming. Het belang van strategische communicatie en beïnvloeding van de beeldvorming wordt in toenemende mate onderkend door de internationale gemeenschap. Specifiek wordt in de context van de Contactgroep Piraterij gewerkt aan een communicatiestrategie waarbij kernboodschappen op elkaar worden afgestemd. Verder dringt Nederland erop aan dat Atalanta in nauw overleg met de lokale en de regionale autoriteiten werkt aan een concreet communicatieplan dat zich specifiek richt op operaties met effect op land.

26

Is een militaire operatie de meest kostenefficiënte inzet voor het probleem, en zo ja, hoe kunt u dat aantonen?

Piraterij kost de internationale gemeenschap, maar ook de regio, miljarden euro's per jaar. De militaire inspanningen kosten een fractie daarvan. De internationale gemeenschap bestrijdt piraterij niet alleen met militaire middelen, maar ook door in te zetten op beëindiging van straffeloosheid van piraterij door het vervolgen van piraten en piratenleiders en de aanpak van de financiële netwerken achter piraterij. Door het opleiden en versterken van de maritieme capaciteiten van Somalië en de landen in de regio kan de regio op termijn zelfstandig de wetteloosheid op deze wateren wegnemen. Deze integrale aanpak van piraterij, waar militaire inzet deel van uitmaakt, is een doelmatige aanpak van het probleem.

27

Klopt het dat de autoriteiten van Puntland een groot aantal leidende piratenbendes op zouden kunnen pakken? Zo ja, deelt u de mening dat Nederland energie in diplomatieke druk moet steken om dit te bevorderen?

Het afgelopen jaar hebben de Puntlandse autoriteiten enkele acties uitgevoerd tegen piraten, waarbij ten minste één piratenleider is opgepakt. Het is onduidelijk of de Puntlandse autoriteiten voldoende capaciteiten hebben en bereid zijn om piratenkampen en piratengroeperingen op gestructureerde wijze aan te pakken. Nederland grijpt iedere

mogelijkheid aan, zowel multilateraal als in directe gesprekken, om de Puntlandse autoriteiten ertoe te bewegen hun inspanningen op gebied van piraterijbestrijding verder te intensiveren.

28

Verschillende nieuwsbronnen melden dat Somalische piraten recentelijk de beschikking hebben gekregen over nieuwe, hoogwaardige wapens uit Libië. Het gaat hierbij om mijnen en schouderwapens (Stingers) waarmee raketten kunnen worden afgevuurd. Dit kan leiden tot (tegen)acties in een hoger geweldsspectrum door piraten. Is een dergelijke escalatie van geweld meegenomen in de risicoanalyse die is uitgevoerd en waarin de risico's door u aanvaardbaar worden genoemd?

De nieuwsberichten zijn bij Defensie bekend. De MIVD heeft deze berichten betrokken bij de beoordeling van de dreiging.

29

Betekent de uitbreiding van het operatiegebied tot en met de kust van Somalië dat er geen doelen zullen worden aangevallen op het kustgebied van de semi-autonome staten Puntland en Somaliland?

Somalië is de enige internationaal erkende staat, Puntland en Somaliland worden gezien als sub-nationale, regionale autoriteiten binnen de staat Somalië. De uitbreiding van het operatiegebied behelst daardoor in beginsel ook de kustgebieden van Puntland en Somaliland.

30

Hoe is internationaal gereageerd op het voornemen van de Europese Unie om doelen van piraten op de Somalische kust aan te pakken? Zijn landen als China, Rusland en India die ook actief zijn in de internationale strijd tegen piraterij, van plan operaties op de kuststrook van Somalië te steunen? In hoeverre hebben zij zich uitgesproken over dit voornemen?

Internationaal wordt er steun uitgesproken voor pro-actiever optreden tegen piraterij, zoals onder andere blijkt uit de communiqués van de Contactgroep Piraterij. Het is niet bekend of landen als China, Rusland en India zich expliciet hebben uitgesproken over operaties met effect op land en of zij plannen hebben zelf dergelijke operaties uit te voeren. In de VN-Veiligheidsraad hebben China en Rusland voor resolutie 1851 (2008) gestemd, die optreden op het Somalische vasteland ter bestrijding van piraterij autoriseert.

31

Hoe worden de inlichtingen verzameld die noodzakelijk zijn om te bepalen waar zich de logistieke kampen van piraten exact bevinden? U geeft in de brief aan dat in het kader van de NAVO-operatie Ocean Shield Nederland een onderzeeboot en onbemande vliegtuigen beschikbaar stelt voor beeldopbouw bij bepaalde locaties op en voor de kust van Somalië. Worden deze inlichtingen ook gebruikt voor de EU-missie Atalanta?

De informatie over de logistieke kampen wordt verzameld door vliegtuigen en varende eenheden van landen die deelnemen aan de internationale antipiraterij-operaties. Deze informatie wordt met elkaar gedeeld. De door Nederlandse eenheden, binnen operatie Ocean Shield, verzamelde inlichtingen worden dus ook beschikbaar gesteld aan eenheden van operatie Atalanta.

32

Kunt u aangeven of het te verwachten is dat het operatieplan van de NAVO-antipiraterijmissie Ocean Shield eveneens zal worden aangepast

om het operatiegebied uit te breiden naar Somalische kust? Bent u bereid daarvoor te pleiten?

Op dit moment is er geen overeenstemming in Navo-verband over het uitvoeren van operaties met effect op land. Nederland zal de komende tijd hiervoor blijven pleiten.

33

Zal de uitbreiding van het mandaat van Atalanta gevolgen hebben voor de manier waarop de Hr. Ms. Van Amstel van april tot juni zal worden ingezet? Kan en zal de Van Amstel een bijdrage leveren aan de bestrijding van piraterij aan de kust?

De aanpassing van het operatieplan van Atalanta maakt het mogelijk onder strikte uitvoeringscriteria operaties met effect op land uit te voeren. Als de commandant van Atalanta besluit dergelijke operaties uit te voeren zou hij gedurende de inzetperiode een beroep kunnen doen op Hr. Ms. Van Amstel. Zie ook vraag 6.

34

Wat zal de bijdrage van Nederland zijn aan de bestrijding van piraterij op de Somalische kust? Welke middelen en welk materieel zal hiervoor worden ingezet?

De artikel 100-brief (Kamerstuk 29 521, nr. 168) en de aanvulling daarop (Kamerstuk 29 521, nr. 182) gaan over de Nederlandse bijdrage aan de operatie Atalanta, die operaties met effect op land toestaat, en de operatie Ocean Shield tot en met eind 2012. Met deze brieven wordt uw Kamer geïnformeerd over in te zetten middelen en materieel.

35

Welk type helikopter zal worden meegenomen aan boord van de Hr. Ms. Van Amstel tijdens de inzetperiode? Op welke manier wordt deze helikopter ingezet voor de bestrijding van piraterij tot en met de kuststrook van Somalië?

De Hr. Ms. Van Amstel is uitgerust met een Lynx-helikopter. Deze helikopter zou door de commandant van de EU kunnen worden opgeroepen om een bijdrage te leveren aan operaties met effect op land.

36

Het uitbreiden van het operatiegebied van Atalanta zorgt niet voor een uitbreiding of aanpassing van de Nederlandse bijdrage aan deze missie. Hebben andere landen besloten of zullen andere landen besluiten meer of andere middelen of materieel bij te dragen ten gevolge van de verbreding van het operatiegebied?

De uitbreiding van het operatiegebied heeft vooralsnog niet geleid tot uitbreiding of aanpassing van de bijdragen van andere landen. Met de reeds aangeboden eenheden beschikt EU-operatie Atalanta al over de benodigde middelen om acties vanuit de lucht uit te kunnen voeren.

37

Wat zijn op het moment van indienen van deze vragen (17 april 2012) de bezigheden geweest van de Hr. Ms. Van Amstel in het kader van de operatie Atalanta sinds 1 april 2012?

Hr. Ms. Van Amstel voert patrouilles uit in de Golf van Aden en heeft WFP-transporten geëscorteerd.

38

Hoe breed is de kuststrook van Somalië waarbinnen operaties zijn toegestaan?

Uit operationele veiligheidsoverwegingen kan hier geen exact antwoord op de vraag worden gegeven. Zie ook antwoord op vraag 6.

39

Onder welke uitvoeringscriteria wordt Atalanta te land uitgevoerd?

Er worden binnen Atalanta geen operaties te land uitgevoerd. Het gewijzigde optreden van Atalanta betreft de aanpak van logistieke kampen van piraten vanuit de lucht en is gericht op de aanwezige logistieke voorraden. De gewijzigde inzet is dus niet gericht op de piraten. Operaties met effecten op het land worden pas uitgevoerd nadat er afdoende inlichtingen zijn verzameld. Om operationele veiligheidsoverwegingen kan hier niet worden ingegaan op de uitvoeringscriteria die worden gehanteerd bij operaties met effect op land.

Alle geweldgebruik in het kader van een militaire operatie moet proportioneel zijn. Het risico van onbedoelde nevenschade kan bij geen enkele operatie worden uitgesloten, maar wordt door de hantering van strikte uitvoeringscriteria door de EU wel geminimaliseerd. Uit operationele veiligheidsoverwegingen kan hier in het openbaar niet verder op worden ingegaan.

40

Wat zijn «operaties met effecten op de Somalische kust»? Welke wapens en wapensystemen worden daarbij ingezet?

Met operaties met effecten op land wordt het, vanuit de lucht, aangrijpen van logistieke kampen van piraten bedoeld. De EU hanteert daarvoor strikte uitvoeringscriteria. Dit betekent dat operaties, wapens en wapensystemen aan deze criteria moeten voldoen. Alle geweldgebruik in het kader van een militaire operatie moet proportioneel zijn. Het risico van onbedoelde nevenschade kan bij geen enkele operatie worden uitgesloten, maar wordt door de hantering van strikte uitvoeringscriteria door de EU wel geminimaliseerd. Uit operationele veiligheidsoverwegingen kan hier in het openbaar niet verder op worden ingegaan.

41

Wat staat er in het operatieplan van Atalanta? Kan de Kamer inzage krijgen in dit plan? Zo niet, kan de Kamer een samenvatting krijgen?

Uit operationele veiligheidsoverwegingen is het operatieplan geclassificeerd en niet beschikbaar voor inzage.

42

Wat zijn de precieze grenzen van het operatiegebied van Ocean Shield? Worden de schepen en helikopters genoemd onder Ocean Shield alleen ingezet voor Ocean Shield? Worden de Cougars uitgerust met wapensystemen? Zo ja, welke?

Het operatiegebied van Ocean Shield eindigt bij de Somalische kust (waterlijn). Er kunnen bij deze operatie daarom geen effecten op het land worden bereikt zoals bij de EU-operatie Atalanta. Deze aanvullende artikel 100-brief gaat over de Nederlandse bijdrage van Hr. Ms. Rotterdam, met twee gemaritimiseerde Cougar-helikopters aan boord, en Hr. Ms. Evertsen, uitgerust met een Lynx-helikopter, aan de Navo-operatie Ocean Shield. De Cougar-helikopters zijn evenals de Lynx-helikopter standaard uitgerust met een mitrailleur (MAG of .50).

43

Welk type tactische UAV (ombemand vliegtuig) wordt toegevoegd aan de capaciteit van Hr. Ms. Rotterdam? Wordt deze UAV ingezet voor zowel Ocean Shield als Atalanta?

Aan Hr. Ms. Rotterdam wordt een tactische UAV van het type Scan Eagle toegevoegd. De producten van alle *intelligence, surveillance and reconnaissance* (ISR)-systemen ten behoeve van piraterijbestrijding worden internationaal gedeeld zonder onderscheid te maken tussen de verschillende operaties.

44

Zijn er afspraken gemaakt om schepen of andere wapensystemen tijdelijk te detacheren voor andere taken tijdens de inzetperiode voor Ocean Shield? Zo ja, onder welke omstandigheden kan dit gebeuren?

Nee.

45

Wordt de eenheid van mariniers aan boord van de Rotterdam gebruikt in Atalanta, Ocean Shield, of beide operaties? Hoe worden de kleinere varende eenheden ingezet om de kust te blokkeren? Betekent dit dat de Rotterdam ook ingezet wordt voor Atalanta?

Deze artikel 100-brief gaat over de inzet van Hr. Ms. Rotterdam, inclusief alle middelen waarmee dit *Landing Platform Dock* wordt uitgerust, ten behoeve van de Navo-operatie Ocean Shield. De kleine varende eenheden worden ingezet zoals eerder Hr. Ms. Johan de Witt in 2010 en Hr. Ms. Zuiderkruis in 2011 deze eenheden inzetten. Door de inzet als *Afloat Forward Operating Base* is Hr. Ms. Rotterdam in staat een groot deel van de kust te blokkeren, waardoor piraten de toegang tot zee kan worden ontzegd.